



## **ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI**

**Datum usvajanja: 19. jun 2019. godine**

**Slučaj br. 2016-10**

**Dragiša Kostić**

**protiv**

**EULEX-a**

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 19. juna 2019. godine u sledećem sastavu:

G. Guénaël METTRAUX, predsedavajući član

G. Petko PETKOV, rezervni član

Uz asistenciju:

G. Ronald Hooghiemstra, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2019. godine,

Nakon razmatranja, odlučuje sledeće:

### **I. POSTUPAK**

1. Žalba u ovom slučaju je pred komisijom registrovana 30. juna 2016. godine.
2. Dana 28. juna 2017. godine, komisija je zatražila od podnosioca žalbe da dostavi dodatne informacije. Podnosilac žalbe je odgovorio preko svog predstavnika da nema dodatne informacije.
3. Nakon toga je komisija poslala naknadni zahtev i dobila odgovor od predstavnika dana 20. oktobra 2017. godine koji je uključivao i dodatne informacije povodom predmeta.
4. Komisija je odlučila da pošalje Izjavu sa zapažanjima i pitanjima Šefici Misije (čitaj: ŠM), EULEX-a na Kosovu, pozivajući je da o pritužbama podnese svoje odgovore i zapažanja.

5. Zapažanja ŠM su primljena 19. aprila 2019. godine i prosleđena su žalioцу radi dobijanja njegovih naknadnih komentara.
6. Žalilac nije podneo nikakve naknadne komentare.

## II. SASTAV KOMISIJE

7. Nakon ostavke jednog od stalnih članova, Komisija će zasedati povodom ovog pitanja sa samo dva člana u skladu sa pravilima 11. i 14. Pravilnika o radu Komisije.

## III. STAV ŽALIOCA

8. Imajući u vidu blisku porodičnu povezanost između primarne žrtve – i podnosioca žalbe – tj. deda i unuk - Komisija konstatuje da se žalilac može smatrati kao sekundarna žrtva navodnih povreda prava i da je, kao takav, potencijalna žrtva shodno pravila 25(1) Pravilnika o radu komisije.

## IV. ČINJENICE

9. Činjenice predmeta, onako kako se čine iz žalbe, mogu se ukratko opisati na sledeći način:
10. Na dan ili oko 17. juna 1999. godine, Svetozar Stambolić, deda podnosioca žalbe, Dragiše Kostića, navodno je „živ vučen“ traktorom u selu Novo Selo Mađunsko, Opština Vučitrn/Vushtrri.
11. Stanovnici ovog sela bili su prisiljeni da napuste svoje domove i selo tog datuma, ali Svetozar Stambolić je ostao u selu. On nakon toga nikada više nije viđen i njegov nestanak je prijavljen organima vlasti.
12. Kada je EULEX na Kosovu stupio na snagu i zamenio UNMIK u periodu od decembra 2008. – do marta 2009. godine, navedeno je da je EULEX-u na Kosovu prebačen izvesni Izveštaj o *Ante Mortem* Istrazi a koji se odnosi na nestanak Svetozara Stambolića.
13. Takođe je rečeno da je Misija primila obrazac od Interpola za „identifikaciju žrtava u katastrofama“ podnet sa njegovim podacima. Izveštaj je ukazivao na to da je UNMIK intervjuisao žalioца i druge članove porodice g. Stambolića putem telefona navedenog datuma tokom 2005. godine. Članovi porodice nisu mogli da obezbede informacije koje bi rasvetlile okolnosti nestanka.

## V. ŽALBE

14. Žalilac se ne poziva konkretno na neko osnovno pravo, već navodi da su sledeći instrumenti za ljudska prava prekršeni:
  - Univerzalna deklaracija za ljudska prava (1948);
  - Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP, 1950);
  - Konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (KERD, 1965);

- Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja (KPM, 1984).
15. Iz dole navedenih razloga, komisija je mišljenja da je ovaj slučaj prihvatljiv u pogledu na navodna kršenja prava žalioaca shodno članova 2, 3, 8 i 13 Evropske Konvencije za ljudska prava i pod sličnim odredbama.

## **VI. PODNESCI OD STRANE STRANAKA**

### **Žalilac**

16. Kao što je gore ukratko opisano, podnosilac žalbe tvrdi da je, u izvršavanju svog izvršnog mandata, EULEX na Kosovu trebalo da istraži nestanak njegovog dede i da to nije učinio kršeći osnovna prava kako njegova tako i njegovog dede.

### **Šefica Misije**

17. U svojim podnescima, ŠM je istakla da u trenutku primopredaje predmetnih spisa od UNMIK-a a u vezi sa g. Svetozarom Stambolićem, slučaj je još od 2005. godine bio neaktivan.
18. Prema podacima EULEX-a na Kosovu, žalilac se nikada nije raspitivao kod Misije o statusu istrage i u svojoj žalbi koju je podneo KRLJP-u žalilac ne tvrdi da je nestanak njegovog srodnika prijavljen EULEX-u na Kosovu ili da se ikada raspitivao povodom ovoga. Žalba je KRLJP-u podneta u junu 2016. godine, a to je 17 godina nakon što se nestanak desio, jedanaest godina nakon što su preduzeti poslednji istražni koraci (od strane UNMIK-a), i više od sedam godina nakon početka mandata EULEX-a na Kosovu.
19. Stoga se činjenica da je podnosilac žalbe ostao pasivan već duže vreme ne može zanemariti. ŠM navodi da je podnosilac žalbe morao da se obrati u periodu pre 2016. godine, kada je, s obzirom na odsustvo bilo kakvog saopštenja od strane UNMIK-a ili EULEX-ovih vlasti, trebalo da posumnja da je istraga prerasla u ne delovanje i da nije postojala realna mogućnost da se ista sprovede u budućnosti.
20. ŠM tvrdi da se ovo kašnjenje od strane žalioaca da se raspita mora okarakterisati i kao prekomerno i neobjašnjivo, i stoga traži od Komisije da žalbu proglati neprihvatljivom.

### **Odgovor žalioaca**

21. Žalilac nije odgovorio na zapažanja ŠM.

## **VII. PROCENA KOMISIJE**

*Mandat Komisije (Pravilo 25., paragraf 1, Pravilnika o radu) i postojeća ograničenja koja se nameću Misiji povodom zaštite ljudskih prava*

22. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne

standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.

23. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravidnika o radu Komisije.
24. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravidnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.
25. Komisija je već konstatovala da su postupci EULEX-ovih tužilaca i policije deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu a samim tim spadaju unutar sfere mandata Komisije (vidi, npr., *K do T protiv EULEX-a*, 2013-05 do 2013-14, 21. april 2015. god., par. 43; *Krlić protiv EULEX-a*, br. 2012-21, od 26. avgusta 2014. god., § 23; *Y protiv EULEX-a*, br. 2011-28, od 15. novembra 2012. god., § 35).
26. Komisija je već imala prilike da napomene da misija EULEX nije država i da je mogućnost garantovanja efikasne zaštite ljudskih prava u pogledu svih relevantnih aspekata nemoguće uporediti sa onim što može da se očekuje od jedne države (vidi odluku komisije u *A,B,C,D protiv EULEX-a*, 2012-09 do 2012-12, 20. jun 2013. godine, par. 50; *K do T protiv EULEX-a*, gore citirano, par. 53; vidi takođe odluku SKLJP-a u slučajevima br. 248/09, 250/09 i 251/09, 25. april 2013. godine, par. 35).
27. Komisija takođe uzima u obzir poteškoće koje su obavezno uključene u istragu zločina u post-konfliktnom društvu kao što je Kosovo (vidi Palić protiv Bosne i Hercegovine, zahtev br. 4704/04, presuda od 15. februara 2011. godine, par. 70; odluka SKLJP-a u slučajevima br. 248/09, 250/09 i 251/09, citirana gore, par. 44 i 62 i dalje). Te poteškoće, ipak, ne treba da služe da kamufliraju ili opravdaju neuspehe koji nisu ni na koji značajan način povezani sa spomenutim poteškoćama. Prema tome, komisija će proceniti u svakom slučaju da li bi određeni istražni korak koji je inače otvoren za EULEX bio nepraktičan zato što je povezan sa post-konfliktnim okolnostima nezavisno od onih koji sprovode istragu (vidi odluke u slučaju KRLJP-a br. 2014-32, L.O. protiv EULEX-a, par. 44 i slučaj br. 2014-34 Rejhane Sadiku-Syla protiv EULEX-a, par. 31, (citirano)).
28. Očekivanja vezana za sposobnost EULEX-a da istraži i reši složena krivična pitanja bi stoga trebala biti realna a ne da EULEX-u nametnu disproporcionalni teret koji njegov mandat i resursi ne mogu da ispune (vidi SKLJP odluke u slučajevima br. 248/09, 250/09 i 251/09, gore navedene, par. 70-71). Vidi takođe slučajeve br. 2014-11 do 2014-17, par. 56, Veselinović i ostali protiv EULEX-a kao i slučaj br. 2014-32 Rejhane Sadiku-Syla protiv EULEX-a par. 30. Prema tome, u svakom slučaju se od komisije očekuje da preispita da li postoje konkretne i stvarne prepreke koje bi mogle da ugroze kapacitet EULEX-a da sprovede brzo i efikasnu istragu određenog slučaja. Jedna takva procena nije namenjena da opravda operativne nedostatke koji nisu povezani sa konkretnim i dokazivim izazovima, kao u predmetima br. 2014-11 do 2014-17, par. 57, Veselinović i ostali protiv EULEX-a.
29. U svim slučajevima, a naročito u ovako ozbiljnim slučajevima, od istražnih organa se očekuje da postupaju s razumnom revnošću i brzo i efikasno i da uključe resurse srazmerne potrebi i mogućnosti za rešavanje slučaja. Iako se ne može očekivati da bilo koji istražni organ reši sve slučajeve koji su mu podneti, od njega se očekuje da postupi sa takvom posvećenošću, ažurnošću i efikasnošću kao što je i ozbiljnost slučaja koji je pod istragom (vidi Varnava i ostali protiv Turske [GC], predmet br. 16064/90 i dr., presuda od 18. septembra 2009. godine, par. 191; Palić protiv Bosne i Hercegovine,

citirano gore, par. 63), kao slučajevi br. 2014-11 do 2014-17, par. 65, Veselinović i dr. protiv EULEX-a, slučaj br. 2014-18, par. 56, Maksutaj protiv EULEX-a i slučaj br. 2014-32 L.O. protiv EULEX-a, par. 46.

30. Stroga posvećenost i vezanost za te standarde je posebno važna za misiju vladavine prava koja ima za cilj da služi kao primer posvećenosti društva okončanju nekažnjivosti i ugradnji osećaja odgovornosti u istom za ozbiljna kršenja prava. Svaki standard koji je manji od tog standarda rizikovao bi stvaranje osećaja slaganja sa nekažnjavanjem i zanemarivanje žrtvinih težnji i traganja za pravdom i odgovornosti (SKLJP odluka u slučajevima br. 248/09, 250/09 i 251/09, gore citirano, par. 80), pored slučajeve br. 2014-11 do 2014-17, par. 64, Veselinović i ostali protiv EULEX-a.
31. U ovom kontekstu, komisija je zadovoljna da slučaj *prima facie* spada unutar njene nadležnosti *ratione materiae* i napominje da Misija nije nije sporila taj deo istrage.

*Dovoljna vremenska povezanost sa navedenim ponašanjem i rokom od 6-meseci za podnošenje žalbe – nadležnost komisije ratione temporis.*

32. Kao što je gore navedeno, ŠM tvrdi da komisija nema nadležnost u pogledu *ratione temporis* nad ovim slučajem i/ili da žalilac nije ispunio rok od 6-meseci unutar kojih je trebalo da podnese njegovu žalbu, shodno člana 25, stav 3, pravilnika o radu Komisije.
33. Shodno pravilu 25. stav 3. iz Pravilnika o radu, žalilac je u obavezi da podnese žalbu u roku od šest meseci od dela, odluke ili postupka za koje se navodi da je dovelo do ili uključilo kršenje njegovih/njenih prava (vidi, npr., Gashi protiv EULEX-a, 2013-22, 07. april 2014. godine, par. 10; Thaqi protiv EULEX-a, citirano gore, par. 51).
34. Kao preliminarno pitanje, Komisija konstatuje da je Misija bila upoznata o postojanju ovog slučaja kada je primila obaveštenje od UNMIK-a. Ne dovodeći u pitanje osnovanost slučaja, od tog trenutka, bila je obavezna da istraži slučaj. Ta obaveza je, *prima facie*, u toku. Nije zavisilo od podnosioca žalbe, da traže od njih da postupe ili na drugi način nateraju misiju da postupi.
35. Komisija se slaže sa Misijom da se očekuje određeni stepen proaktivnosti od navodnih žrtava kršenja ljudskih prava kada je u pitanju nastojanje da se ista isprave. Međutim, koliko proaktivno i kako treba to oceniti zavisi od konkretnih okolnosti slučaja.
36. Komisija takođe napominje da se povrede prava na koja se žalilac žali smatraju kao tekuća kršenja osnovnih prava žrtve. Vidi Miladinović protiv EULEX-a, Odluka o prihvatljivosti, 2017-02, 27. mart 2019. godine, par. 47; D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a, 2014-11 do 2014-17, odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. godine, par. 78; Sadiku-Syla protiv EULEX-a, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. godine, par. 35 i 42. Vidi takođe, u smislu člana 3, ESLJP-a, Kurt protiv Turske, presuda od 25. maja 1998. godine, Izveštaji o presudama i odlukama 1998- III, par. 130-34; Khadzhaliev i ostali protiv Rusije, žalba br. 3013/04, presuda od 06. novembra 2008. godine, par. 120-121; Timurtas protiv Turske, žalba br. 23531/94, presuda od 13. juna 2000. godine, par. 95; i odluka br. 828 od 1984. godine, par. 3 (Parlamentarna Skupština Saveta Evrope).
37. Komisija će ovde takođe ponoviti svoje zaključke iz predmeta *Miladinović*, koji su primerljivi na pitanja iz ovog predmeta. Vidi Miladinović protiv EULEX-a, Odluka o prihvatljivosti, 2017-02, 27. mart 2019. godine, par. 50 i sl., konkretno, par. 55. Žalbe podnete nakon vremenskog okvira od 6-meseci određenog Pravilnikom u principu će biti proglašene neprihvatljivim shodno pravilu 29(c) pravilnika o radu. Vidi *Mikić protiv EULEX-a*, 15. jun 2015. godine, par. 8-9; *K.P. protiv EULEX-a*, 21. april 2015. godine,

par. 15; *Martinović protiv EULEX-a*, 23. novembar 2011. godine, par. 17-18. Međutim, u nekim primerima, Komisija je iskoristila svoje diskreciono pravo da proglasi prihvatljivim žalbe koje su podnesene sa zakašnjenjem, ali kada posebne okolnosti koje se odnose na predmet opravdavaju da se predmet ne proglasi neprihvatljivim po takvim osnovama. Posebna težina navodnog kršenja ili uverenje od strane podnosioca žalbe da je predmet još uvek u razmatranju Misije smatrani su posebno relevantnim u tom pogledu od strane Komisije. Vidi, npr., *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 29. septembar 2015. godine, par. 44 *i sl.*; *D.W. i ostali protiv EULEX-a*, 30. septembar 2015. godine, par. 91 *i sl.*

38. Štaviše, komisija je već konstatovala da ukoliko je kršenje osnovnih prava u toku, rok od 6-meseci u principu nije istekao sve dok kršenje ne prestane. Vidi, npr., *Zahiti protiv EULEX-a*, 07. jun 2013. godine, par. 42. U jednom takvom slučaju, krajnji rok počinje da teče dana nakon što je sporni postupak prouzrokovao ili doveo do kršenja prava. Vidi, npr., *Y protiv EULEX-a*, 15. novembar 2012. godine, par. 30-31. U ovom smislu takođe treba zapamtiti da je EULEX na Kosovu misija vladavine prava, nije država, i poštovanje obaveza prema ljudskim pravima čini ključni i suštinski element njihove misije (vidi *Miladinović protiv EULEX-a*, Odluka o prihvatljivosti, 2017-02, 27. mart 2019. god., par. 55).
39. Što se tiče primene gore navedenih principa i razmatranja u ovom predmetu, Komisija primećuje sledeće. Do tog trenutka, podnosilac žalbe nije dobio informacije od Misije da je ili nije istraživala ovaj slučaj. Niti se čini da je žalilac kontaktirao Misiju da se raspita o tom pitanju.
40. Misija ne osporava sugestiju da bi bila nadležna da istraži ovaj slučaj da je posedovala dodatne informacije. Bez takvih informacija, slučaj je ostao neaktivan. Čini se da slučaj ni u jednom trenutku nije formalno zatvoren od strane Misije. Ni podnosilac žalbe nije bio obavešten o toj činjenici. Na osnovu toga, podnosilac žalbe je mogao biti pod utiskom i pretpostaviti da će se EULEX baviti ovim slučajem.
41. Međutim, njihov neuspeh da se raspitaju kod Misije nagoveštava da su mogli biti aktivniji u traženju pojašnjenja od Misije. Da je to učinio mogao je možda u ranijoj fazi da se obrati Komisiji.
42. U ocenjivanju koje posledice pridodati tom neuspehu, Komisija je primetila očigledan propust Misije da obavesti žalioaca o činjenici da su posedovali neke od informacija povodom ovog slučaja i da slučaj leži neaktivan u njihovoj evidenciji.
43. I toj proceni, Komisija takođe napominje da pod revidiranim OPLAN-om, kao što je prikazano u pravilu 25(4) Pravilnika o radu Komisije, žalbe koje se tiču predmeta prebačenih od EULEX-a kosovskim institucijama treba podneti u roku od šest meseci od kraja EULEX-ovog izvršnog mandata u sistemu krivičnog pravosuđa kao što je određeno kosovskim zakonom ili u roku od šest meseci od prenosa predmetnog spisa. Prema tom režimu, rok za podnošenje žalbe još uvek nije istekao u vreme kada je ova žalba podneta.
44. Pored toga, odlaganje podnošenja žalbe koje je Misija navela nije izazvalo nikakvu predrasudu u pogledu postupka pred Komisijom. Interes koji bi Misija mogla imati u striktnom sprovođenju 6-mesečnog roka takođe se mora tumačiti u tom svetlu.
45. Stoga, primenjivanje standarda navedenog od strane Evropskog Suda za ljudska prava u presudi *Varnava*, kašnjenje koje se pripisuje žalioцу ne može se reći da je ili prekomerno ili neobjašnjivo zato što je žalilac nastavila da se pojavljuje i kontaktira one organe vlasti koje je smatrala da mogu da joj pomognu da se istraga pokrene napred. *Varnava i ostali protiv Turske*, slučajevi br. 16064/09 i sl., presuda, 18. septembar 2009.

godine (kao što je spomenuto u slučaju Miladinović protiv EULEX-a, odluka o prihvatljivosti, 2017-02, 27. mart 2019. godine).

46. U tim okolnostima, Komisija se uverila da je podnosilac žalbe postupao marljivo i da je u ovom slučaju ispunjen 6-mesečni rok određen Pravilnikom.
47. Pošto neaktivnost podnosioca žalbe može biti relevantna za lek koji Komisija može biti spremna da odobri u ovom slučaju ukoliko otkrije da su prava žalioaca prekršena od strane Misije, ona traži od podnosioca žalbe da objasni svoj propust da postupi u rešavanju osnovanosti ovog predmeta (vidi pitanje u nastavku).
48. Komisija konstatuje da, *ratione temporis*, jeste nadležna da uzme u razmatranje postupke Misije do 14. juna 2018. godine. Nakon tog datuma, misija nije imala nikakvih izvršnih odgovornosti nad tim slučajem. Ipak, aktivnosti sprovedene nakon tog datuma mogu biti relevantne u proceni stepena do kog je misija ispunila svoje obaveze prema ljudskih pravima. Prema tome, Komisija poziva Misiju da u svojim podnescima navede bilo koje napore preduzete od strane Misije u osiguranju da je ovaj slučaj istražen (ukoliko ih je i bilo), uključujući i nakon navedenog datuma.

## **IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO**

**PROGLAŠAVA PRIHVATLJIVOM** bez prejudiciranja osnovanosti pitanja, pritužbe u pogledu navodnih kršenja članova 2, 3, 8 i 13 Evropske Konvencije za Ljudska Prava;

**TRAŽI** od stranaka da odgovore na sledeća pitanja u pogledu osnovanosti ovog slučaja,

### 1. Za Misiju:

- i. Da li je Misija bila upoznata o postojanju ovog slučaja? Ukoliko jeste, pod kojim okolnostima je saznala za njega?
- ii. Da li je Misija primila, kako žalilac navodi, ante-mortem izveštaj i UNMIK-ov obrazac žrtve? Ukoliko jeste, kada i pod kojim okolnostima?
- iii. Koje korake, ukoliko ih je bilo, je Misija preduzela kako bi ispitala ovaj slučaj?
- iv. Koje kontakte, ukoliko ih je bilo, je Misija obavila sa rodbinom nestale osobe i, konkretno, sa žaliocem?
- v. Da li je Misija informisala rodbinu nestale osobe o njihovim istražnim naporima (ukoliko ih je bilo)? Ukoliko jeste, kada, na koji način i koje su informacije pružene?
- vi. Da li je predmetni spis koji se odnosi na ovaj slučaj prebačen lokalnim organima vlasti? Ukoliko jeste, kada?

2. Za žalioca:

- i. Kakav kontakt, ukoliko ga je i bilo, ste imali sa Misijom EULEX ili njihovim predstavnicima? Ukoliko jeste, kada? Ukoliko nije, zašto?
- ii. Da li ste upoznati za bilo kojim naporima od strane lokalnih vlasti da se izvrši istraga povodom ovog slučaja?
- iii. Da li je Misija prekršila ili doprinela kršenju prava žalioca shodno članova 2., 3., 8. i 13. Konvencije? Ukoliko jeste, na koji način?
- iv. Koje su posledice – lične, finansijske ili emotivne – povezane sa nestankom vašeg rođaka?

**I TRAŽI** od stranaka da odgovore na gore navedena pitanja i prilože bilo koje druge podneske povodom osnovanosti ovog slučaja najkasnije do 19. septembra 2019. godine.

U ime Komisije:

G. Guénaël METTRAUX  
Predsedavajući član

G. Petko PETKOV  
Rezervni član